

VILNIAUS PRADINUKAI GRĮŽTA Į MOKYKLAS

KAIP GRĮŽTA, KADA, KODĖL NE VISI, IR KAIP
VISI KARTU TURIME UŽTIKRINTI JŲ SAUGUMĄ

VISI ATSAKYMAI Į AKTUALIUS KLAUSIMUS

PARENGĖ: VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ
2021 04 11

SITUACIJA

Pandemija ir karantinas išvargino mus visus: vaikams sudėtinga jau ilgą laiką mokytis iš namų, tėvai / globėjai neturi atokvėpio minutės, negali koncentruotis į darbą, įgyvendinti kitas veiklas. Kenčia ir ugdymo kokybė, mokytojams sunku valdyti klasę per monitorių.

TIKSLAS

Nors viruso skaičiai ir toliau neramina, prastėja emocinė sveikata, tačiau augantys vakcinuojamų asmenų skaičiai, gaunamos naujos žinios, kaip tęsti gyvenimą pandemijos metu, leidžia planuoti naujų pradinių mokyklų atvėrimą kontaktiniam (ir mišriam) ugdymui. Tai turi būti daroma saugiai ir atsargiai, įvertinant visas rizikas, tačiau kartu ir sukuriant galimybę į klases grįžti kuo daugiau moksleivių.

Šią teisę - pasirinkti mokyklas ir atverti jas kontaktiniam ugdymui - Vilniaus miesto savivaldybei suteikė LR Vyriausybė.

RIZIKA

Nemeluosime ir nepagražinsime - bet koks mokyklų atvėrimas pandemijos metu yra rizikingas. Tai atsargiai vertina ir įvairių pandeminės situacijos valdymo sričių ekspertai, ir turbūt daugelis kitų asmenų. Suprantame visų baimes. Nėra absoliučiai saugaus kelio pandemijos metu atverti mokyklas - net jei moksleiviai būtų testuojami kasdien, vis tiek negalime žinoti, kokia veikla jie ir jų šeimos užsiima po pamokų, kaip laikosi karantino taisyklių ir t. t. **Todėl čia būtinas visos mokyklos bendruomenės susitelkimas - nesilaikydami karantino taisyklių, nesaugodami savęs nuo viruso, mes visi rizikuojame ne tik savo, bet ir visos klasės bendruomenės sveikata.** Tai labai svarbu - jokios savivaldybės pastangos ir jokie testai neužtikrins jūsų vaikų saugumo, jei, pirmiausiai, to nedarys pačios šeimos, t. y. kiekvienas mūsų.

TESTAVIMAS

Tam, kad kontaktinis ugdymas pandemijos metu būtų kuo mažiau rizikingas, moksleivius kaupinių metodu testuojame kas 4-7 dienas. Ką reiškia testavimas kaupinių PGR metodu, kviečiame susipažinti Vilniaus visuomenės sveikatos biuro "Vilniaus sveikiau" svetainėje www.vilniussveikiau.lt/informacija-ugdymo-istaigoms/.

KIEK MOKYKLŲ ATSIVERIA?

Jau vien balandžio antrąją savaitę tyrime dalyvavo 30 Vilniaus pradinių mokyklų, jose buvo atlikta daugiau nei 7400 kaupinių tyrimų (iš viso paimta daugiau nei 28 tūkst. mėginių). Šiais tyrimais COVID-19 virusas nustatytas 60-čiai asmenų.

Pasibaigus Velykų atostogoms, nuo balandžio 12 d., planuojama, į klases grįš dar daugiau nei 14-os mokyklų pradinukai. Taigi artimiausiu metu iš viso duris bus atvėrusios jau daugiau nei 44 mokyklos, kuriose mokysis apie 8 tūkst. pradinukų. Dar daugiau mokyklų laukia, kol galės tęsti mokslą kontaktiniu būdu, - apie 80 mokyklų ir 20 tūkst. pradinukų. Tikimės, kad iš lėto ir saugiai galėsime vis daugiau jų sugrąžinti į klases.

AR TĖVAI NORI ATVERTI MOKYKLAS?

Savivaldybės iniciatyva ir mokyklų pagalba apklausus tėvų / globėjų bendruomenes, paaiškėjo, kad grįžti į kontaktinį ugdymą su periodiniu testavimu pareiškė norą beveik 80 proc. mokyklų, kuriose mokosi pradinių klasių mokiniai. Visas šias mokyklas įtraukėme į sąrašą - darome viską, kad jų norą išpildytume. Mokyklų skaičius nuolat pasipildo, nes atsiranda ir tokių, kurios pradžioje neturėjo tvirtos nuomonės ir nepasisakė už sugrįžimą, bet dabar pakeitė nuomonę ir nori tai padaryti kuo greičiau.

KODĖL MOKYKLOS ATSIDARO IŠ LĖTO?

Savivaldybės norai didesni nei galimybės. Kol kas dėl **Nacionalinės registravimo testuoties sistemos atnaujinimo darbų**, už kuriuos atsakinga LR Sveikatos apsaugos ministerija, bei Savivaldybės turimų **ribotų pajėgumų** ir **didelio kiekio techninio darbo**, kas reikalauja daug žmogiškųjų išteklių ir laiko, šis procesas negali judėti taip greitai, kaip mums visiems norisi. Siekiant kuo saugiau atverti mokyklas ir saugiai testuoti mokinius bei mokyklos darbuotojus, kas savaitę atveriami tik po keletą mokyklų.

KAS RŪPINASI TESTAVIMU?

Jūsų atžalų mokyklose testavimu rūpinasi **Vilniaus visuomenės sveikatos biuras “Vilnius sveikiau”** - įsidėmėkite šią įstaigą. Jos darbuotojai (šalia visų įprastų funkcijų) nuo pat pandemijos pradžios, jau ilgiau nei metus, kasdien rūpinasi tūkstantiniu vilniečių testavimu V. Gerulaičio g. 1 mobilijame punkte.

Kartu tai pačiai įstaigai LR Sveikatos apsaugos ministerija patikėjo mokytojo vaidmenį ir būtent jos iki šandien visos Lietuvos savivaldybės yra apmokomos, kaip saugiai imti PGR ėminius bei kaip įrengti testavimui tinkamą aplinką (apmokytos 36 savivaldybės, 110 jose veikiančių sveikatos priežiūros įstaigų, paruošti darbui 967 įvairių sričių sveikatos specialistai). “Vilnius sveikiau” komanda taip pat dirba prie informacinės COVID-19 linijos 19002 ir konsultuoja miestiečius dėl klausimų, susijusių su vakcinacijos procesu.

Kartu su “Vilnius sveikiau” komanda dirba apie 100 asmens sveikatos priežiūros (ASP) įstaigos slaugytojų. Per visą pandemijos laikotarpį ištestuota tūkstančiai vilniečių:

- PGR testais - 228 tūkst.;
- Greitaisiais serologiniais testais - 23 tūkst.;
- Greitaisiais antigenų testais - 17 tūkst.;

“Vilnius sveikiau” organizuoja ir koordinuoja saugų mokyklų atvėrimą ne tik Vilniaus mieste bei rajone, bet ir nuo balandžio 12 d., LR Sveikatos apsaugos ministerijos sprendimu, padės visoms Lietuvos savivaldybių administracijoms bei visuomenės sveikatos biurų specialistams, teikdamas metodines konsultacijas, kaip saugiai grįžti į kontaktinį ugdymą bei kaip organizuoti kaupinių PGR tyrimą mokykloje. Kitaip tariant, 233 darbuotojus turinti įstaiga, priimdama inovatyvius sprendimus, rūpinasi ir toliau aktyviai rūpintis mūsų saugumu.

IŠŠŪKIAI

Vilniuje yra 28 tūkst. pradinių klasių mokinių. Vilniaus visuomenės sveikatos biuro “Vilnius sveikiau” dirba 233 darbuotojai, iš kurių ugdymo įstaigose, kuriose mokosi pradinukai, dirba arba paslaugas mobiliai teikia 87 specialistai. Tai yra gerokai per mažai norint kas 4-7 dienas ištestuoti visus mokinius (nestabdant ir kitų darbų - kasdien Vilniuje atliekami keli tūkstančiai skirtingų rūšių COVID-19 testų). Todėl esame priversti ieškoti būdų, kaip vienu metu sparčiai surinkti kuo daugiau mėginių. Džiaugiamės, kad pagaliau LR Sveikatos apsaugos ministerija išgirdo mūsų prašymą ir, instruktavus moksleivius bei visą likusią mokyklos bendruomenę, jie saugiai testus imsis patys ir papildomai nebereikės slaugytojų, o visą procesą prižiūrės Vilniaus visuomenės sveikatos biuro “Vilnius sveikiau” visuomenės sveikatos specialistai, dirbantys ugdymo įstaigose nuolat arba paslaugas teikiantys mobiliai.

Grįžtant į kontaktinį ugdymą, būtinas ir **slaugytojų dalyvavimas**, kurių jau dabar nebepakanka, nes apie 100 slaugytojų ne tik nepertraukiamai dirba mobiliuose punktuose pagal sudarytus grafikus, kartu turi kitą iššūkį - vakcinaciją, bei turi vykdyti savo tiesioginį darbą poliklinikose, ligoninėse, aptarnaujant pacientus. Net **virš 100 slaugytojų kasdien įtraukti į vakcinacijos procesą**, o nuo balandžio pabaigos, atidarius Vakcinacijos centrą “Litexpo”, slaugytojų poreikis išaugs dvigubai.

Vilniaus miesto klinikinė ligoninė, kaip žinoma, yra didžiausia COVID-19 gydanti ligoninė Lietuvoje ir turime užtikrinti jos veiklos tęstinumą ir darbo procesų tobulinimą. Šiuo metu prastėjant epidemiologinei situacijai ir toliau blogėjant Vilniaus regiono gydymo įstaigų lovų vietų užimtumo situacijai (Vilniaus mieste šiuo metu nebėra laisvų lovų), taip pat bus reikalingas papildomas personalas - slaugytojos. Todėl akivaizdu, kad jų resursas tampa deficitinis, ir tai apriboja masinio testavimo galimybes mokyklose.

KAIP GRĮŽTAMA Į KONTAKTINĮ UGDYMĄ?

Mokyklai Savivaldybės atstovams išreiškus bendruomenės poreikį grįžti į kontaktinį ugdymo procesą, nedelsiant imami įgyvendinti pasiruošimo darbai:

- Visas procesas išsamiai aptariamas su Savivaldybe, Vilniaus visuomenės sveikatos biuru “Vilnius sveikiau” ir mokyklos administracija. Mokinių tėvai / globėjai, mokyklos darbuotojai pasirašo sutikimo formas, kurios yra pateiktos “Vilniaus sveikiau” svetainėje:
www.vilniussveikiau.lt/informacija-ugdymo-istaigoms/.
- Mokykloje nuolat dirbantys arba paslaugas mobiliai teikiantys “Vilnius sveikiau” specialistai kartu su mokyklos administracija suderina datą, kada visi pradinių klasių mokinių ir mokyklos darbuotojų (mokytojai, mokyklos administracija bei aptarnaujantis personalas) namų ūkiai testuosis mobiliajame punkte (V. Gerulaičio g.1).
- Kiekvienas testuojamas asmuo gauna unikalų kodą, testavimo dieną jo duomenys operatyviai perduodami laboratorijai.
- Tik gavus neigiamą atsakymą (pasitikslinus atsakymus e-sveikatoje), moksleiviai ir mokyklos darbuotojai grįžta į ugdymo įstaigą, kurioje toliau organizuojamas testavimas kas 4-7 dienas.

TESTAVIMAS MOKYKLOJE KAS 4-7 D.

Iki šiol paprastai moksleivių testavimo mokykloje procesas, vykdomas kas 4-7 dienas, atrodydavo taip:

- Mokykloje nuolat dirbantis arba paslaugas teikiantys mobilieji "Vilnius sveikiau" specialistai su mokyklos administracija **susiderina datą**, kada vyks testavimas.
- Testavimo dieną sutartu laiku atvyksta poliklinikoje ir kartu mobiliajame punkte bei vakcinacijos procese dirbanti slaugytoja, kuri kartu su mokykloje nuolat dirbančiu arba paslaugas teikiančiu mobilieji "Vilnius sveikiau" specialistu **eina į kiekvieną klasę bei atlieka testavimą** moksleiviams, vėliau ir kitiems mokyklos darbuotojams, imant mėginius iš nosies landos. Patiksliname, kad nuo balandžio 12 d. vieną kartą slaugytoja atvyks ir kiekvienoje klasėje individualiai instruktuos mokinius, kaip saugiai patiems imti mėginį. Taip pat instruktuos ir visus mokyklos darbuotojus. Vėliau tai prižiūrės nuolat ugdymo įstaigoje dirbantis arba paslaugas mobilieji teikiantis "Vilnius sveikiau" visuomenės sveikatos specialistas.
- Vienos klasės mėginių paėmimas užtrunka įvairiai, priklausomai nuo klasės dydžio, vidutiniškai **iki 45 min.**
- Įprastai **tyrimo rezultatai sužinomi per 24 val. nuo tyrimo paėmimo**. Jei atlikus tyrimą klasėje nėra nustatytas teigiamas kaupinys - ugdymo procesas tęsiamas. Jeigu nustatoma, kad klasėje bent vienas kaupinys yra teigiamas, visi kaupinio dalyviai turi atlikti PGR tyrimą individualiai, o kiti klasės nariai izoliuotis iki tyrimo atsakymo gavimo.

KAIP PASPARTINTI ŠĮ PROCESĄ?

Moksleivių testavimas mokyklose iš dalies paspartės, nes prieš kelias dienas buvo priimti nauji teisės aktai, kurie leidžia ėminius tyrimams savarankiškai imti mokyklos mokiniams ir darbuotojams, prieš tai instruktavus asmens sveikatos priežiūros specialisto. Būtent tokie mokymai klasėse prasidės nuo balandžio 12 dienos.

Taip pat laukiama Nacionalinės registravimo testuotis sistemos atnaujinimo darbų, už kuriuos atsakinga LR Sveikatos apsaugos ministerija. Nuo pirmos dienos "Vilnius sveikiau" aktyviai testuos sistemą ir teiks siūlymus LR Sveikatos apsaugos ministerijai sistemos gerinimui.

GRĮŽIMAS PO SAVAITGALIŲ AR ATOSTOGŲ

Matome, kad tėvams / globėjams kyla baimių dėl to, kaip bus po savaitgalio arba atostogų - pirmąją dieną mokiniai kontaktuos klasėje dar nežinodami testų rezultatų. Taip, suprantame šią riziką, bet lygiai tokia pati rizika egzistuoja ir po kiekvieno darbo dienos vakaro - norime tikėti, kad mokyklų bendruomenės, nusprendusios grįžti į kontaktinį ugdymą, yra sąmoningos ir nerizikuoja savo bei artimųjų sveikata. Todėl itin svarbu, kad savaitgalių ir atostogų metų šeimos laikytųsi karantino taisyklių. Testavimas negali būti jūsų neatsakingo elgesio klaidų sužvejėjimas - apie tai išsamiau aprašėme tolimesniuose klausimuose.

AR GALIMA DAR SAUGIAU?

Stengiamės ir darome viską.

Suprantame kiekvienos mokyklos norą, kad testavimas būtų išskirtinis, kad moksleiviai į klases po kiekvienos pauzės sugrįžtų jau turėdami neigiamus COVID-19 testų rezultatus. Tačiau, įvertinus, kiek Vilniuje yra negrįžusių į kontaktinį ugdymą pradinių klasių (80 mokyklų ir 20 tūkst. pradinukų), kokie yra Savivaldybės ir "Vilniaus sveikiau" komandos bei Asmens sveikatos priežiūros įstaigų slaugytojų resursai, mėginių paėmimas turi vykti klasėse, kai visi moksleiviai susirinkę.

Girdime pasiūlymus bandyti testuoti klasėmis lauke, kol tėvai / globėjai lauks automobiliuose prie mokyklos, bet įvertinus tiek logistinius klausimus, tiek galimus vėlavimus, atsitiktinių ilgesnių kontaktų riziką, tiek vienos klasės testavimo trukmę, tiek mobiliojo punkto (V. Gerulaičio g. 1) užimtumą, užtikrintai galime atsakyti, kad toks kelias neįmanomas.

Turime taikyti susitartus metodus, nors suprantame, kad kiekviena mokykla nori tik jai skirto unikalios. Tai tiesiog nėra įmanoma, kai mieste turime 28 tūkst. pradinukų.

AR TESTAVIMAS GARANTUOS SAUGUMĄ?

Ne. Kodėl?

Po pamokų yra vakarai, yra savaitgaliai, yra laisvos dienos ar atostogos. Nei mokytojai, nei Savivaldybė nekontroliuoja vaikų ir šeimos veiklos tuo metu. Girdime tėvų / globėjų nuogąstavimus, kad neaišku, ką šeimos veikia savaitgaliais ar atostogų metu, todėl po jų būtina visus ištestuoti. **Gerbiami tėveliai ir globėjai, suprantame jūsų norą, tačiau už veiklas ir karantino taisyklių laikymąsi ne pamokų metu esate atsakingi tik jūs patys.** Savivaldybė negali sugaudyti kiekvieno, kuris elgiasi neatsakingai - esame bendruomenė, elkimės bendruomeniškai - vardan savo pramogų nerizikuokime savo vaikų ir kitų klasės narių sveikata.

Todėl labai svarbus prašymas visiems - **nežiūrėkime į testavimą kaip į mūsų neatsakingo elgesio pandemijos metu klaidų išgaudymą. Testavimas turi patvirtinti, kad visi mokyklos bendruomenės nariai yra sveiki, tačiau jis niekada nebus kaip indulgencija tiems, kurie vakarais, savaitgaliais ar per atostogas neturėjo ryžto laikytis karantino taisyklių.**

Jeigu turite abejonių, ar savaitgalio ir atostogų metu tikrai kontaktavote su kitais asmenimis, mes Jūsų prašome - neleiskite vaikų dar savaitę į mokyklą, tęskite nuotolinį vaikų mokymąsi, saugokite bendruomenės sveikatą. Vos tik įsitikinsite, kad grėsmė Jūsų vaikui ir klasės bendruomenei nebekyla - mes Jūsų lauksime mokyklose.

KAIP TĖVAI GALI PADĖTI IR PRISIDĖTI?

Visada laukiame tokios tėvų /globėjų pagalbos:

- laikytis karantino taisyklių - esate atsakingi už klasės bendruomenės sveikatą;
- pasitikėti mokyklų vadovais bei specialistais, kurie prižiūri saugų mokyklų atvėrimą, negriauti sistemos;

- prisidėti prie didelių krūvių mažinimo savanoriaujant Vilniaus visuomenės sveikatos biuro "Vilnius sveikiau" - visuomenei naudingo darbo čia ras kiekvienas: www.vilniussveikiau.lt/kontaktai/;
- kai ateis Jūsų eilė, skiepykitės vakcina nuo COVID-19: vakcina.vilnius.lt/.

DAŽNIAUSIAI UŽDUODAMI KLAUSIMAI:

Kodėl negalima padidinti Vilniaus visuomenės sveikatos biuro "Vilnius sveikiau" resursų, kurie organizuotų spartesnę testavimą ugdymo įstaigose?

Mokyklose gali dirbti tik atitinkamos kvalifikacijos žmonės, įgiję visuomenės sveikatos bakalaurą. Pabrėžiame, kad įstaiga nuolatos aktyviai ieško visuomenės sveikatos specialistų, norinčių dirbti ugdymo įstaigose.

Jei esate visuomenės sveikatos specialistas, labai kviečiame dirbti drauge:

www.vilniussveikiau.lt/visuomenes-sveikatos-prieziuros-specialistas-e-2/

Ar moksleivių testavimas mokyklose gali būti atliekamas kitomis dienomis nei pirmadieniais?

Taip, testavimas gali ir yra atliekamas bet kurią savaitės dieną, laikantis testavimo laikotarpio, kai tyrimas atliekamas kas 4-7 dienas.

Nenoriu rizikuoti, saugiau jaučiuosi, kai mūsų vaikas pandemijos metu mokosi nuotoliniu būdu iš namų. Ar jis gali tęsti mokslą namuose, kai jo bendraklasiai mokosi klasėje?

Taip, grįžimas į mokyklas mokytis kontaktiniu būdu nėra privalomas. Galima mokytis nuotoliniu būdu arba leidžiama derinti kontaktinį ugdymą su nuotoliniu mokymu.

Ar pirmąją dieną po atostogų, surinkus moksleivių mėginius testams, jie gali vykti namo ir vieną dieną mokytis nuotoliniu būdu, kol bus aiškūs testavimo rezultatai?

Taip. Kaip vykdyti tą dieną ugdymo procesą gali spręsti pati mokykla. Mokiniai kiekvienoje klasėje bus mokomi (instruktuojami) atvykusios slaugytojos, kaip patiems saugiai imti mėginius, juos pasiėmus, galės tęsti mokymąsi nuotoliniu būdu namuose. Pabrėžiame, kad jei klasės kaupinys bus teigiamas, visi mokiniai ir klasės mokytojai ar kiti kontaktavę darbuotojai turės izoliuotis.

Koks LR Vyriausybės ir Sveikatos apsaugos ministerijos požiūris į mokyklų atvėrimą ir moksleivių testavimą?

Abi institucijos palaiko Vilniaus siekį atverti kuo daugiau mokyklų ir pritaria mūsų pasirinktiems testavimo būdams. Pabrėžiame, kad visi veiksmai yra derinami su LR Vyriausybės ir Sveikatos apsaugos ministerija. Turime ir kuo didžiulis, - mūsų gerą patirtimi prašoma dalintis kaip sėkmingu pavyzdžiu su kitomis Lietuvos savivaldybėmis.

Mūsų pradinė mokykla dar negrįžo į kontaktinį ugdymą, ką daryti?

Prašome Jūsų kantrybės, kas savaitę stengiamės atverti bent po kelias mokyklas.

Tikimės visų vilniečių kantrybės ir supratingumo. Dėkojame už Jūsų pagalbą!

Vilniaus miesto savivaldybė

www.vilnius.lt